

Warszawa, dnia 17 stycznia 2022 r.

Dr hab. Jan Koleśnik, prof. SGH
Zakład Bezpieczeństwa Systemu Bankowego
Instytut Bankowości
Kolegium Ekonomiczno-Społeczne
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Recenzja

rozprawy doktorskiej Pani mgr. Alicji Karoliny Szyszko

pt. „Efektywność interwencji wspierających finansowo banki systemowo ważne w latach 2008-2014 w Stanach Zjednoczonych i krajach strefy euro”

Niniejsza recenzja została sporządzona na zlecenie Dyrektora Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Recenzowana rozprawa została napisana pod kierunkiem naukowym prof. dr hab. Ewy Miklaszewskiej, zaś promotorem pomocniczym był dr hab. Piotr Łasak, prof. UJ.

1. Cel, hipotezy i metody badawcze

Obserwacja przebiegu globalnego kryzysu finansowego zapoczątkowanego w 2008 roku potwierdziła, iż w działaniach instytucji sieci bezpieczeństwa finansowego kluczową rolę odgrywa perspektywa systemowa. Brak jej uwzględnienia w początkowej fazie kryzysu spowodował, iż część instytucji sieci bezpieczeństwa reagowała w sposób standardowy na pojawiające się problemy poszczególnych banków, w tym dopuszczając do ich upadłości lub przejścia przez inne podmioty. Dopiero lawinowo rosnąca skala problemów spowodowała podjęcie przez instytucje sieci bezpieczeństwa działań zmierzających do udzielenia zagrożonym bankom istotnej pomocy finansowej. Aktywne zaangażowanie państwa w sektor finansowy pomogło w zmniejszeniu skutków kryzysu i przywróceniu jego stabilności. Wsparcie ze strony państwa miało przy tym zarówno formę pomocy indywidualnej skierowanej do konkretnego, systemowo ważnego banku zagrożonego upadłością, jak też formę programów pomocowych, z których mogły skorzystać wszystkie banki spełniające określone warunki. Najczęstszym rodzajem wsparcia ze strony państwa było wsparcie

kapitałowe w postaci dofinansowania, które jednak w skrajnej sytuacji oznaczało nacjonalizację banku. Efekty wsparcia udzielonego przez rządy poszczególnym bankom miały zatem nie tylko natychmiastowy, pozytywny skutek w postaci przywrócenia/wzmocnienia stabilności systemu bankowego, ale także trwały efekt np. w postaci wzrostu ryzyka kredytowego państw.

Biorąc powyższe pod uwagę można zatem stwierdzić, iż recenzowana praca doktorska dotyczy jednego z najbardziej istotnych aspektów ryzyka systemowego, jakim jest efektywność interwencji wspierających finansowo banki, mających na celu ograniczenie skutków materializacji ryzyka systemowego.

Zasadniczym problemem badawczym niniejszej rozprawy doktorskiej jest odpowiedź na pytanie czy interwencje wspierające finansowo banki ważne systemowo w latach 2008-2014 były bardziej efektywne w Stanach Zjednoczonych czy w krajach strefy euro, biorąc pod uwagę koszt i skutki ratowania banków. Dodatkowo Autorka sformułowała zbiór czterech pytań dodatkowych, których celem jest zbadanie:

- jakie są uwarunkowania stabilności finansowej?
- jakie były główne przyczyny globalnego kryzysu finansowego lat 2007-2009 oraz mechanizm transmisji tego kryzysu?
- jakie są mechanizmy stabilizacji banków ważnych systemowo?
- jakie można wyróżnić programy stabilizacji banków ważnych systemowo w Stanach Zjednoczonych i krajach strefy euro oraz jaka była ich skuteczność?

Pytania dodatkowe stanowią integralne komponenty pytania głównego, niektóre z nich mają przy tym charakter rozszerzający i uniwersalny (np. uwarunkowania stabilności finansowej) inne zaś zawężający (np. przyczyny globalnego kryzysu finansowego lat 2007-2009). Wszystkie z nich są jednak zasadne i odnoszą się do obszarów, które powinny być poruszone w pracy.

Przedstawiony powyżej zasadniczy problem wraz z pytaniami dodatkowymi stał się podstawą do jasnego określenia celu pracy, którym jest omówienie mechanizmów stabilizacji banków ważnych systemowo w czasie kryzysu lat 2007-2009, a następnie porównanie efektywności i skuteczności przeprowadzonych programów interwencji publicznych w Stanach Zjednoczonych i w krajach strefy euro w latach 2008-2014. Cel ten został przy tym podzielony na cel teoretyczny, praktyczny i metodyczny. Zasadność wyróżnienia celu

teoretycznego (przedstawienie teorii stabilności finansowej, ryzyka systemowego, instytucji ważnych systemowo oraz teoretycznych aspektów ratowania banków) i praktycznego (zaprojektowanie modeli ekonometrycznych umożliwiających ocenę efektywności i skuteczności pomocy publicznej udzielonej bankom ważnym systemowo w latach 2008-2014 w Stanach Zjednoczonych i krajach strefy euro) nie budzi wątpliwości. Zbędne wydaje się natomiast wyodrębnienie celu merytorycznego, jakim jest samo wykorzystanie metod ekonometrycznych, gdyż jest to element stanowiący sedno celu praktycznego.

Na podstawie zidentyfikowanego problemu badawczego, pytań dodatkowych oraz celu pracy Autorka sformułowała dwie główne hipotezy, wyróżniając w drugiej z nich dwie hipotezy pomocnicze:

H1: Efektywność pomocy publicznej dla banków ważnych systemowo w latach 2008-2014 mierzona przez koszt ratowania banku wyrażony jako wartość pomocy publicznej w stosunku do wartości depozytów od klientów, była wyższa w Stanach Zjednoczonych niż w krajach strefy euro.

H2: Skuteczność pomocy publicznej dla banków ważnych systemowo w latach 2008-14 była wyższa w Stanach Zjednoczonych niż w strefie euro.

H2.1.: Skuteczność pomocy publicznej w zakresie przywracania stabilności wyrażonej jako prawdopodobieństwo bankructwa banku mierzone przez indeks Z-score i stosunek współczynnika wypłacalności (CAR) do poziomu tego wskaźnika z 2006 roku, była wyższa w Stanach Zjednoczonych niż w strefie euro.

H2.2.: Skuteczność pomocy publicznej w zakresie poprawy rentowności kapitału wyrażonej jako stosunek wskaźnika rentowności kapitału (ROE) do poziomu tego wskaźnika z 2006 roku, była wyższa w Stanach Zjednoczonych niż w strefie euro.

Pobieżna analiza powyższych hipotez głównych i cząstkowych mogłaby prowadzić do wniosku, iż zamiast wyróżniania hipotez cząstkowych (H2.1 i H2.2) w hipotezie głównej H2 autorka powinna potraktować je jako dwie hipotezy równorzędne wobec hipotezy H1. O poprawności podziału zastosowanego przez Autorkę przesądza jednak fakt, iż przedmiotem hipotezy H1 jest efektywność pomocy publicznej, zaś w hipotezie H2 oraz w jej obydwu hipotezach cząstkowych (H2.1 i H2.2) odnosi się ona do skuteczności pomocy publicznej. Oczywiście oprócz różnicy semantycznej kluczowe jest przy tym właściwe odróżnienie i zdefiniowanie efektywności oraz skuteczności pomocy publicznej. I w tym przypadku

Autorka staje na wysokości zadania wskazując już we wstępie dysertacji, jak określa te dwa terminy pomimo braku ich jednoznacznej definicji w literaturze przedmiotu. Tym samym jako efektywność pomocy publicznej udzielonej bankom przyjmuje porównanie poniesionych kosztów w stosunku do osiągniętych efektów pomocy publicznej (np. przetrwanie banku i brak konieczności wypłaty gwarancji depozytów), zaś jako skuteczność interwencji rozumie zapewnienie stabilności systemu finansowego, której miarą może być prawdopodobieństwo bankructwa banków wyrażone wskaźnikiem Z-score.

Zidentyfikowany przez Autorkę problem badawczy, postawione pytania badawcze, określony cel pracy oraz sformułowane dwie główne hipotezy i dwie hipotezy pomocnicze uznaję za ważne z naukowego punktu widzenia i oceniam pozytywnie.

Doktorantka jako metody badawcze zastosowała studia literatury przedmiotu oraz metody empiryczne, takie jak np. modele ekonometryczne pozwalające ocenić efektywność i skuteczność pomocy publicznej. Dobór i sposób zastosowania metod badawczych uznaję za odpowiedni.

2. Ocena struktury pracy

Praca składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów (czterech teoretycznych i jednego empirycznego), zakończenia, bibliografii oraz czterech załączników (w sumie liczy 284 strony). Kolejność rozdziałów oraz podział treści pomiędzy nimi nie budzą zastrzeżeń. Strukturę pracy oceniam jako przejrzystą. Pewnym mankamentem jest zbyt duża liczba bardzo krótkich podpodrozdziałów liczących po jednej stronie (np. 3.3.2; 3.3.3, 3.5.1), czy niczym nieuzasadniony podział podrozdziału 4.3 tylko na jeden podpunkt 4.3.1. Mankamentem jest też niestosowanie przez Autorkę przypisów dolnych, do których mogłyby zostać przeniesione niektóre szczegółowe wyjaśnienia zawarte w tekście głównym. Zabieg taki przyczyniłby się do zwiększenia płynności tekstu i przejrzystości wywodu.

3. Ogólna ocena pracy

Poziom merytoryczny pracy oceniam jako bardzo wysoki. Nie zidentyfikowałem żadnych istotnych błędów merytorycznych, a poniższe uwagi mają wyłącznie charakter polemiczny nie obniżający pozytywnej oceny pracy.

Pierwszy rozdział pt.: „Koncepcje stabilizacji systemów bankowych i banków systemowo ważnych” ma charakter systematyzujący oraz wprowadzający podstawowe pojęcia. W rozdziale tym (podrozdział 1.1.) Autorka przedstawia istotę stabilności finansowej aczkolwiek tytuł tego podrozdziału sugeruje, iż analiza powinna być zawężona do istoty stabilności systemu bankowego. Zasadna byłaby zmiana tego podtytułu tym bardziej, iż analiza, tak jak to ma zresztą miejsce, powinna dotyczyć stabilności finansowej w szerszym kontekście. Dopiero przedstawiając uwarunkowania stabilności systemu finansowego Autorka wskazuje na kwestię stabilności systemu bankowego aczkolwiek niezbyt precyzyjnie opisuje związki stabilności z bezpieczeństwem. Atutem tych rozważań jest ich mocne oparcie na właściwie dobranej literaturze przedmiotu zarówno krajowej jak i zagranicznej oraz wyodrębnienie i scharakteryzowanie instytucjonalnych uwarunkowań bezpieczeństwa banków (w tym poszczególnych instytucji sieci bezpieczeństwa). Drugim obszarem analizy w rozdziale I jest istota ryzyka systemowego i jego wpływ na działalność banków (podrozdział 1.3.). Jedynym zastrzeżeniem do tego podrozdziału jest jego niezbyt trafne umiejscowienie. Powinien się on bowiem znajdować przed podrozdziałem 1.1. dotyczącym stabilności finansowej. Najpierw czytelnik powinien poznać problematykę ryzyka systemowego a następnie ideę stabilności finansowej, która odwołuje się do ryzyka systemowego. Uwagę tą potwierdza chociażby odwoływanie się przez Autorkę do zjawiska efektu zarażania już w podrozdziale 1.1.1. (str. 11), podczas gdy efekt ten został scharakteryzowany dopiero w podrozdziale 1.3.2. (str. 30-38). Niemniej jednak sam przegląd definicji ryzyka systemowego jest uporządkowany oraz nieprzypadkowy i mógłby być jedynie uzupełniony o jasne wskazanie, która z przytoczonych definicji jest najbliższa Autorce oraz czy ma jakieś własne propozycje w tym obszarze. Trzecim obszarem rozdziału I jest problem identyfikacji i klasyfikacji banków systemowo ważnych. Zaletą tej części jest przedstawienie szerokiego spektrum metod identyfikacji banków systemowo ważnych, stosowanych przez różne podmioty (m.in. Radę Stabilności Finansowej, czy Europejski Urząd Nadzoru Bankowego). Wadą zaś brak konsekwencji w prezentowaniu banków systemowo ważnych, wykraczający poza przyjętą w pracy cenzurę geograficzną, czy też czasową lat 2008-2014. Nie zostało bowiem uzasadnione prezentowanie banków systemowo ważnych zidentyfikowanych w krajach strefy euro w 2019 roku (str. 47), czy też mających swoją siedzibę w takich krajach jak Chiny, Japonia, Szwajcaria, Dania, Norwegia, Szwecja czy Wielka Brytania (str. 44-45).

Rozdział drugi pt.: „Przyczyny stabilizacji banków systemowo ważnych w czasie globalnego kryzysu finansowego 2007-2009” jest punktem wyjścia dla rozważań mających na celu weryfikację hipotez przedstawionych przez Autorkę. W rozdziale tym bowiem Autorka przybliży przyczyny, które spowodowały a jednocześnie zdeterminowały formy pomocy zastosowane wobec banków systemowo ważnych w Stanach Zjednoczonych oraz w krajach strefy euro podczas ostatniego globalnego kryzysu finansowego (przedstawione w dwóch kolejnych rozdziałach). Układ i treść rozdziału drugiego przedstawia w logiczny sposób łańcuch zdarzeń, który doprowadził najpierw do wybuchu kryzysu w Stanach Zjednoczonych (podrozdział 2.1.), jego przebieg w USA (podrozdział 2.2.), a następnie efekt zarażania (podrozdział 2.3.), poprzez który kryzys dotknął strefę euro (podrozdział 2.4.). Zaletą tego rozdziału jest szeroki zakres źródeł i danych wykorzystanych przez Autorkę, który pozwolił na pogłębioną analizę źródeł kryzysu na rynku bankowym w Stanach Zjednoczonych z uwzględnieniem polityki stóp procentowych FED, niedoszacowania ryzyka na rynku finansowym, czy też problemów z dyscypliną rynkową. Pewne niedociągnięcia pojawiły się podczas analizy problemów instytucjonalnych systemu nadzoru nad rynkiem finansowym w USA. Przedstawiając na początku podrozdziału 2.1.3. nadmiernie rozbudowaną amerykańską sieć bezpieczeństwa finansowego Autorka uwzględnia bowiem np. Radę ds. Monitorowania Stabilności Finansowej (str. 60-61), która to powstała dopiero w 2010 roku właśnie jako odpowiedź na kryzys 2007-2009, podczas którego jednym z czynników, który zwiększył jego skalę oraz efekt zarażania był właśnie brak organu nadzoru makroostrożnościowego. Istnienie Rady ds. Monitorowania Stabilności Finansowej nie można zatem traktować jako jednej z przyczyn kryzysu lecz jako jego skutek i to w dodatku pozytywny. Czasami też przydałby się większy krytycyzm wobec niektórych cytowanych źródeł, gdyż powtarzanie za publikacją z 2011 roku, iż „łączne kwoty pomocy publicznej udzielonej w czasie kryzysu lat 2007-2009 nie są znane” jest bardzo dyskusyjne z perspektywy ponad 10 lat badań i analiz tamtych zdarzeń. Bardzo mocną stroną tego rozdziału jest część poświęcona mechanizmom transmisji amerykańskiego kryzysu bankowego do krajów strefy euro, w której Autorką skupia się na czterech kanałach: bilansowym, płynnościowym, handlowym oraz ryzykiem kontrahenta. Równie rzetelny jest podrozdział 2.4. traktujący o przebiegu i skutkach kryzysu w strefie euro, w którym zbędne są jedynie odniesienia do sytuacji banków z takich krajów jak Islandia czy Wielka Brytania (str. 90).

W **rozdziale trzecim** dysertacji, poświęconym formom stabilizacji banków systemowo ważnych w Stanach Zjednoczonych i strefie euro Autorka analizuje w pierwszej kolejności istotę pomocy publicznej typu bailout odwołując się do literatury przedmiotu, na podstawie której przedstawiła zarówno ciąg zdarzeń prowadzących do uruchomienia interwencji publicznych tego typu, jak też swoiste kamienie milowe w ewolucji stosowania bailout w ciągu 40 lat poprzedzających kryzys finansowy z lat 2007-2009. Ważnym elementem tego rozdziału jest porównanie unijnego prawodawstwa w zakresie pomocy publicznej oraz przestrzegania zasad konkurencji do rozwiązań amerykańskich, które w przeciwieństwie do rozwiązań europejskich nie tworzą jednolitego systemu regulującego udzielenie pomocy publicznej lecz stanowią jedynie zbiór zasad stosowanych odrębnie na szczeblu federalnym, stanowym i lokalnym. Autorka koncentrując się na mechanizmach i procedurach dedykowanych ratowaniu banków opisuje także instrumenty pomocy publicznej, które pierwotnie były stosowane w innych sektorach gospodarki, a które z czasem trafiły do sektora finansowego. Szczegółowa charakterystyka instrumentów w postaci dokapitalizowania, nacjonalizacji, wsparcia płynnościowego, gwarancji zobowiązań oraz przejmowania aktywów o obniżonej wartości jest punktem wyjścia do głębszej refleksji i oceny instrumentów resolution (restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji), które zostały wdrożone zarówno w strefie euro, jak i w Stanach Zjednoczonych jako bezpośredni skutek ostatniego kryzysu finansowego. Docenić przy tym należy, iż analiza mniej znanych w Polsce rozwiązań amerykańskich zastała dokonana przez Autorkę głównie na podstawie materiałów źródłowych, tj. amerykańskiej ustawy Dodd-Frank. Drobnym mankamentem tego rozdziału jest ponowne wskazywanie w kilku miejscach (np. str. 110, 113, 118) narzędzi pomocy publicznej stosowanych w innych krajach niż USA oraz strefa euro.

Rozdział czwarty pt.: „Pomoc publiczna dla banków w latach 2008-2014”, będący pośrednio rozwinięciem wcześniejszego rozdziału, przedstawia praktyczne aspekty wykorzystania narzędzi pomocy publicznej udzielonej bankom w strefie euro oraz w USA podczas ostatniego kryzysu finansowego. Niewątpliwie z pierwszych czterech rozdziałów dysertacji jest to rozdział najciekawszy. W nim bowiem Autorka wykorzystując wiedzę i analizy przeprowadzone we wcześniejszych rozdziałach przedstawia rzeczywiste funkcjonowanie pomocy publicznej dla sektora bankowego w strefie euro i USA, które bardzo często istotnie różniło się od teorii głoszonych przed kryzysem, czy też wymagało dość kreatywnego stosowania obowiązujących regulacji. Dzięki dużej pracy wykonanej przez Autorkę w rozdziale czwartym mamy pełen obraz stopnia skomplikowania programów

pomocowych ratujących sektor bankowy po obu stronach Atlantyku podczas ostatniego kryzysu finansowego. W przypadku USA przedstawione zostały zarówno programy rządu federalnego - TARP oraz programy z nim powiązane, mechanizmy wsparcia ze strony Systemu Rezerwy Federalnej, jak też programy Federalnej Korporacji Gwarantowania Depozytów. Natomiast w przypadku strefy euro Autorka przedstawiła zarówno pomoc publiczną udzielaną bankom przez rządy ich krajów macierzystych, jak też skomplikowany mechanizm ponadnarodowej pomocy finansowej złożony z Europejskiego Mechanizmu Stabilności, Europejskiego Mechanizmu Stabilizacji Finansowej, Europejskiego Instrumentu Stabilizacji Finansowej oraz środków z Międzynarodowego Funduszu Walutowego. Szkoda jedynie, iż przedstawiając wszystkie te programy opiewające na miliardy dolarów lub euro Autorka nie odniosła ich do takich wielkości jak PKB, czy baza monetarna, aby jeszcze lepiej uzmysłowić czytelnikowi jak wielka była to skala pomocy publicznej i ingerencja w mechanizmy gospodarki wolnorynkowej oraz w jakim stopniu obciążały to finanse publiczne w kolejnych latach. Pewien wycinek tych informacji można jednak znaleźć w kolejnym rozdziale na str. 165.

Najważniejszy z punktu widzenia celu pracy jest **rozdział piąty**, w którym Doktorantka przedstawiła wyniki empirycznej analizy i oceny interwencji publicznych w strefie euro i Stanach Zjednoczonych. Rozdział ten zaczyna się od określenia przedmiotu i celu badań oraz problemu badawczego i hipotez badawczych. Zabieg ten jest całkowicie zbędny, gdyż jest to powielenie informacji zawartych we wstępie pracy. Pojawiły się za to nowe pytania pomocnicze (str. 169) co na tym etapie nie powinno mieć miejsca. Oceniając dobór próby badawczej należy wskazać, iż jest on zasadny i prawidłowo przeprowadzony, aczkolwiek w jego opisie na str. 171 wkrały się nieścisłości, gdyż Autorka błędnie podała, iż uwzględniła także banki z Danii co oceniając zawartość załącznika 1 i 3 nie miało miejsca. W samym zaś załączniku 3 wskazany został, zapewne niepotrzebnie, jeden bank więcej niż w załączniku 1 (włoski bank Banco BPM S.p.A. - str. 261). Dobór zmiennych oraz konstrukcja zarówno modelu oceniającego efektywność pomocy publicznej, jak też modelu oceniającego skuteczność pomocy publicznej nie budzą istotnych zastrzeżeń. O pewnym braku konsekwencji świadczy zamienne stosowanie wobec zmiennej CAR polskich odpowiedników, tj. współczynnik wypłacalności oraz współczynnik adekwatności kapitałowej (np. str. 172 i 181). Sam zaś CAR nie jest relacją kapitałów netto lecz funduszy własnych do wartości aktywów i pozycji pozabilansowych ważonych ryzykiem. Wyniki obydwu modeli zostały opatrzone przez Autorkę stosownym komentarzem uzasadniającym

wyciągnięte wnioski, iż banki pochodzące z USA w przeciwieństwie do tych ze strefy euro charakteryzowały się wyższą efektywnością pomocy publicznej, jak też wyższą skutecznością pomocy publicznej w zakresie poprawy rentowności kapitału. Hipoteza, iż skuteczność pomocy publicznej w zakresie przywracania stabilności była wyższa w Stanach Zjednoczonych niż w strefie euro została zaś zweryfikowana negatywnie.

Pozytywnie oceniam **Zakończenie**, w którym Doktoranta ponownie odniosła się do postawionych we wstępie pracy hipotez oraz podsumowała wnioski, wynikające z przeprowadzonych badań. Zgodzić się przy tym należy z Autorką, iż przeprowadzone przez nią badania mogą stanowić punkt wyjścia do kolejnych analiz dotyczących interwencji publicznych wobec podmiotów sektora finansowego w szczególności obecnych działań mających związek z kryzysem wywołanym pandemią COVID-19.

Wziąwszy powyższe pod uwagę mogę stwierdzić, iż Doktorantka zrealizowała główny cel rozprawy oraz rozwiązała postawiony problem badawczy.

4. Ocena doboru źródeł i ich wykorzystania

Praca powstała na podstawie 258 polskojęzycznych i anglojęzycznych publikacji zwartych oraz artykułów naukowych. Dodatkowo Autorka korzystała z aktów prawnych (amerykańskich i unijnych), źródeł internetowych oraz baz danych BankFocus i UNCTAD. Sposób doboru i zastosowania źródeł jest wzorcowy.

5. Ocena formalna

Strona formalna pracy, jak też język nie budzą większych zastrzeżeń. Autorka formułuje poszczególne zdania w sposób jasny i przejrzysty. Tabele i rysunki są czytelne i właściwie opisane. Pomijam jako nieistotne usterki stylistyczne i literówki.

6. Wnioski końcowe

Mgr Alicja Karolina Szyszko w recenzowanej dysertacji wykazała bardzo dobrą znajomość problematyki interwencji wspierających finansowo banki systemowo ważne w Stanach Zjednoczonych oraz w strefie euro, jak też w odpowiedni sposób posłużyła się

modelami ekonometrycznymi pozwalającymi ocenić efektywność i skuteczność pomocy publicznej udzielonej tym bankom w latach 2008-2014.

Recenzowana praca stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego i wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną Doktorantki w dyscyplinie finanse (ekonomia i finanse) oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Reasumując mogę stwierdzić, iż rozprawa doktorska pt. „Efektywność interwencji wspierających finansowo banki systemowo ważne w latach 2008-2014 w Stanach Zjednoczonych i krajach strefy euro” przygotowana przez Panią Alicję Karolinę Szyszko spełnia wymogi ustawowe i stawiam wniosek o dopuszczenie jej do publicznej obrony.

